

Muzsalyi mementó

2009 május 04. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 1

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Nagy öröm volt látni Beregszász közelében a kukoricaföld közepén álló pusztatemplomot, Kismuzsaly középkori romtemplomát. Miután elolvastam Lehoczky Tivadar nagyszabású megyemonográfiájában az idevonatkozó részt, arra gondoltam, hogy ez bizony nem nekem való, de költ?nek ill?, szomorú, szép téma.
A képen látható romtemplom már messzir?l látszik a Nagymuzsaly felé vezet? országútról. A Keresztel? Szent Jánosról elnevezett egyhajós templom román kori lehetett, amelynek szentélyét kés?bb átépítették. „Kelet felé fekv?, a tízszögnek öt oldalával zárt szentélye páratlan a maga nemében; sarkaiban máiglan meglátszanak a boltgerincek gyámkövei, magasra emelkednek a viharral dacoló t?zfalai. A gazdag tagozatú, párkányzattal végz?d?, csúcsíves kapuja fölött négylevel? rózsa s ezen felül, fent, a homlokfal csúcsában más díszítmény?, kerek ablak látszik, valamint a hajó déli falában két körívvel zárt, román stílszer? ablakcsarnokát most k?düledék, repkény, bozót lepi be. Alapítója valószín?leg Erzsébet, Nagy Lajos király anyja, ki e tájon a XIV. században sokáig birtokolt, s annak felvirágzását el?mozdította. E században élt itt a Kismuzsalyi család is, mely el?kel? lehetett, mert 1368-ban királyi emberül jelöltetett ki Kismuzsalyi János. 1566-ban az átvonuló tatárok teljesen elpusztították, és néptelenné tették a helységet. Annyira, hogy egyetlen lélek sem íratott be az adórovatba; kés?bb azonban némileg magához jött.
Rákóczi Györgyöt megbosszulandó, lengyel csapatok Lubomerski vezérlete alatt az 1657. év nyarán az országba törvén Munkácson és Beregszászon át Szatmárnak tartottak, útjukban Kismuzsalyt is felgyújtván, hol Rákóczinak csupán néhány telke volt. A megfélemlett lakosok egy része a hegyekbe vonult, s ott bányaüregekbe rejt?zött, hol azonban fölfedeztetvén, megfullasztattak. A megmaradt csekély számú lakosok azután Nagymuzsalyba költöztek, a leégett házak pedig lassan végképp elpusztultak.”
A nagyravágyó II. Rákóczi György lengyelországi hadjáratáról itt legyen elég annyi, hogy értelmetlen volt, hihetetlen nagy veszteséggel járt – majd az egész erdélyi sereg elpusztult vagy fogságba esett –, s a bosszú sem maradt el. 1831. február 20-án a Kismuzsalyhoz közeli Endr?dvölgyén egy vadász egy húszölnyi üregbe menekült róka után indult, de helyette csontvázakat talált. A bejelentésre hivatalos bizottság szállt ki, s a sz?k bejáratot feltárva a számos emberi csonton kívül az alábbi tárgyakat találta: „két csontnyel? kést, hét vaskulcsot, ezüstb?l harminchárom különféle n?i hajt?t, mib?l gyanítják, hogy leginkább n?k, hajadonok kerestek oltalmat itt; öt gombot, egy kávéskanalat, egy kapcsot, egy kis láncot, egy 1615. évbeli, III. Zsigmond-féle lengyel és más kilenc darab ezüstérmet. Azonkívül találtatott hat rézgy?r?, kilenc függönyre való karika, öt kapocs, egy tört érme és egy cseng?töredék, valamint cinb?l egy hajt? és kék, zöld, fehér és violaszín? üveggyöngyszemek egy selyemzsinóron. Mint mondják, az üreg bejáratánál egy férfi csontváza feküdt, jobbjában karddal; ruhája elporlott volt, de vastag, vörös bagariából készült csizmái még épek voltak. A többi csontváz az üregben részint fekv?, részint ül? helyzetben találtatott. Egy k?padon ül? n?tetemet egy mellette térdepl? férfi mindkét karjával átölelve tartott, míg a n? karjaiban egy gyermekcsontváz feküdt. Az üreg k?párkányán több levetett öltöny hevert, néhány nagy bagariacsizmával és néhány k?- és cserépkorsóval együtt; a földön a bejáratnál kénk?darabok hevertek, mib?l azt következtetik, hogy a mintegy ötven bennszorult egyént kénnel megfullasztották.”

Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló